

โรงเรียนนายทหารอากาศอาวุโส
กรมยุทธศึกษาทหารอากาศ

หลักสูตรนายทหารอากาศอาวุโส รุ่นที่ ๘๒ ประจำปีการศึกษา ๒๕๖๗

หมวดวิชาที่ ๑ การบังคับบัญชาและการบริหาร

นอส.๑๑๑๑ การเขียนเอกสารทางวิชาการ

เรียน น.อ.หญิง หฤทัยทิพย์ ตัณฑเทศ

จัดทำโดย น.ท.หญิง กุญชรী กัลด์พยุง

หมายเลข ๕ สัมนนาที่ ๗

วันที่ ๑๔ มิถุนายน พ.ศ.๒๕๖๗

การส่งยาทางไปรษณีย์ภายใต้สถานการณ์ระบาดของโรคโควิด ๑๙ ในประเทศไทย

กฤษกร กฤษกร

บทคัดย่อ

โรคโควิด ๑๙ เป็นโรคอุบัติใหม่ที่มีการแพร่ระบาดทั่วโลก ส่งผลกระทบต่อประชากรทั่วโลก รวมถึงประเทศไทย ทำให้รัฐบาลไทยประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินตามพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘ เมื่อ ๒๕ มีนาคม ๒๕๖๓ เพื่อให้ควบคุมและป้องกันการระบาดที่อาจเพิ่มความรุนแรงขึ้นและจากมาตรการ “อยู่บ้าน หยุดเชื้อ เพื่อชาติ” การป้องกันการติดเชื้อเพื่อตนเองและสังคม การสวมหน้ากากอนามัย การหมั่นล้างมือ การเว้นระยะสัมผัสให้ห่างจากผู้อื่น ทำให้การบริการด้านสาธารณสุข ซึ่งโรงพยาบาลนับเป็นสถานที่เสี่ยงต่อการติดเชื้อโควิด ๑๙ โรงพยาบาลบางแห่งจึงมีการดำเนินการส่งยาทางไปรษณีย์ เพื่อตอบสนองมาตรการของรัฐบาล โดยมีการกำหนดแนวทางปฏิบัติ บทบาทหน้าที่ของสหวิชาชีพ กำหนดเกณฑ์คัดเข้าของผู้ป่วย กำหนดจำนวนยาและรายการยา โรงพยาบาลส่วนใหญ่ดำเนินการในกลุ่มผู้ป่วยที่ไม่มีอาการแทรกซ้อนและมีอาการคงที่ จากนั้นมีการติดตามผลการส่งยาทางไปรษณีย์ เก็บข้อมูล วิเคราะห์ ประเมินผล และผลที่ได้จากการดำเนินการ คือ การส่งยาทางไปรษณีย์ ช่วยลดระยะเวลาในการรอรับยา เพิ่มความร่วมมือในการใช้ยา ทำให้ผลการรักษาดีขึ้น เพิ่มความพึงพอใจในการรับบริการ รวมถึงลดความแออัดของผู้มารับบริการ ซึ่งสามารถตอบสนองการควบคุมการแพร่ระบาดของเชื้อโควิด ๑๙ ตามมาตรการของรัฐบาลได้

คำสำคัญ ส่งยาทางไปรษณีย์ โควิด ๑๙ ลดระยะเวลาในการรอรับยา

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

โรคโควิด ๑๙ เป็นโรคอุบัติใหม่ที่มีการแพร่ระบาดทั่วโลก ส่งผลกระทบต่อประชากรทั่วโลก รวมถึงประเทศไทย โดยมีรายงานพบผู้ป่วยโรคโควิด ๑๙ รายแรกในประเทศไทย เมื่อ ๑๒ มกราคม ๒๕๖๓ (งานโรคติดต่ออุบัติใหม่ กลุ่มพัฒนาวិชาการโรคติดต่อ, ๒๕๖๔) จากนั้น ๒๕ มีนาคม ๒๕๖๓ รัฐบาลไทยได้ประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินตามพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘ (ราชกิจจานุเบกษา, ๒๕๖๓) เพื่อให้สามารถควบคุมการระบาดได้อย่างมีประสิทธิภาพและป้องกันการระบาดที่อาจเพิ่มความรุนแรงขึ้น และจากมาตรการ “อยู่บ้าน หยุดเชื้อ เพื่อชาติ” การเว้นระยะสัมผัสให้ห่างจากผู้อื่น ซึ่งส่งผลต่อดำเนินชีวิตประจำวัน รวมถึงการให้บริการด้านสาธารณสุข โดยผู้ที่มีภาวะเจ็บป่วยที่ยังต้องไปรับการรักษาที่โรงพยาบาล ที่ในขณะนั้นนับเป็นสถานที่เสี่ยงต่อการติดเชื้อโควิด ๑๙

ปี พ.ศ.๒๕๕๘ ประเทศไทยได้มีการดำเนินการส่งยาทางไปรษณีย์โดยโรงพยาบาลศิริราชเป็นครั้งแรก (รัฐภาพร สุนทรภาส, ๒๕๖๓) เพื่อลดความแออัดของผู้มารับบริการ ลดระยะเวลาในการรอรับยา และเพิ่มความพึงพอใจให้แก่ผู้มารับบริการ จากสถานการณ์ระบาดของโรคโควิด ๑๙ ทำให้โรงพยาบาลหลายแห่งทั่วประเทศ นำแนวความคิดการส่งยาทางไปรษณีย์มาปรับใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของตน โดยมีเป้าหมายเดียวกัน คือ ลดความแออัดของผู้มารับบริการ และลดความเสี่ยงในการแพร่กระจายหรือการติดเชื้อโควิด ๑๙ ในโรงพยาบาล ตามมาตรการของรัฐบาล

วัตถุประสงค์

วัตถุประสงค์ของบทความนี้ เพื่อให้ผู้อ่านได้ทราบที่มา ความสำคัญ กระบวนการ การประเมินผล สรุปผล และแนวทางการพัฒนาของการส่งยาทางไปรษณีย์

กระบวนการส่งยาทางไปรษณีย์

กระบวนการส่งยาทางไปรษณีย์ อาจมีรายละเอียดที่แตกต่างกัน ตามบริบทของแต่ละโรงพยาบาล เช่น การกำหนดเกณฑ์คัดเข้าของผู้ป่วยที่เข้าร่วม รายการยาหรือจำนวนยาที่จ่ายให้ผู้ป่วย ทั้งนี้ส่วนใหญ่ผู้ป่วยที่อยู่ในเกณฑ์คัดเข้า คือ ผู้ป่วยที่ไม่มีอาการแทรกซ้อน, มีอาการคงที่, ไม่มีการใช้ยาที่ต้องอาศัยห่วงโซ่ความเย็น ยาที่เสื่อมสภาพได้ง่ายจากการจัดส่งทางไปรษณีย์หรือยาที่ควบคุมทางกฎหมาย ยาเสพติด และวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ซึ่งจากการทบทวนวรรณกรรมพบว่ากระบวนการส่งยาทางไปรษณีย์ ประกอบด้วยขั้นตอนหลัก ดังนี้

- ๑) ค้นคว้าข้อมูลและทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง โดยแต่ละโรงพยาบาลจะเลือกกลุ่มผู้ป่วยที่แตกต่างกันไป ทำให้ข้อมูลที่ต้องค้นคว้าและทบทวนนั้น เป็นข้อมูลการติดตามดูแลผู้ป่วยในแต่ละโรค เช่น ผู้ป่วยโรคหัวใจและหลอดเลือด ผู้ป่วยติดเชื้อเอชไอวี เป็นต้น
- ๒) ทีมสหวิชาชีพร่วมกันกำหนดแนวทางปฏิบัติ บทบาท กำหนดเกณฑ์คัดเข้าของผู้ป่วย จำนวนยา รายการยา และเงื่อนไขอื่น ๆ เช่น สิทธิการรักษาของผู้ป่วย ทั้งนี้ต้องพิจารณาให้เหมาะสมกับบริบทของโรงพยาบาลและเป็นไปตามข้อกำหนดกฎหมาย อาทิ ข้อจำกัดในการขนส่งยาที่ต้องอาศัยห่วงโซ่ความเย็น หรือยาเสพติดให้โทษและวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทที่ต้องควบคุมการจ่ายยา
- ๓) เมื่อผู้ป่วยแจ้งความประสงค์ สหวิชาชีพดำเนินการ ดังนี้ เจ้าหน้าที่เวชระเบียนลงทะเบียนผู้ป่วย โรงพยาบาลคัดกรองทำการตรวจสอบประวัติผู้ป่วย ชักประวัติ จากนั้นแพทย์ทำการรักษา ส่งการรักษาสั่งยา เภสัชกรทำหน้าที่ตรวจสอบใบสั่งยา ประสานรายการยากับประวัติเดิมของผู้ป่วย หากถูกต้องเหมาะสม ดำเนินการจัดยา และจัดส่งยาให้ผู้ป่วยทางไปรษณีย์
- ๔) ติดตามผลการส่งยาทางไปรษณีย์ โดยทางโรงพยาบาลต้องติดตามผลการรักษา ความพึงพอใจของผู้ป่วย หรือตัวชี้วัดอื่น ๆ ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้
- ๕) เก็บข้อมูล วิเคราะห์ ประเมินผลและสรุปผลที่ได้ เพื่อนำมาปรับปรุง แก้ไขและพัฒนาต่อไป

ผลที่ได้จากการส่งยาทางไปรษณีย์

เมื่อโรงพยาบาลดำเนินการจัดส่งยาทางไปรษณีย์จนถึงมือผู้ป่วย และมีการติดตามผลการดำเนินงานเรียบร้อยแล้ว จากนั้นนำข้อมูลที่ได้ มาวิเคราะห์ข้อมูลของผู้ป่วยและประเมินผลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา แสดงผลในรูปความถี่ จำนวน และร้อยละ เช่น อายุ เพศ ภูมิภาคการรักษา แผนกที่ตรวจผู้ป่วย ระยะเวลาในการรอรับยา ความร่วมมือในการใช้ยา ผลการรักษาตามการติดตามในแต่ละโรค และความพึงพอใจในการรับบริการ โดยผลการดำเนินการจัดส่งยาทางไปรษณีย์ ด้านการบริการผู้ป่วยและผลการรักษา มีแนวโน้มไปในทางเดียวกัน กล่าวคือ ลดระยะเวลาในการรอรับยา เพิ่มความร่วมมือในการใช้ยา ทำให้ผลการรักษาดีขึ้น เพิ่มความพึงพอใจในการรับบริการ รวมถึงลดความแออัดของผู้มารับบริการ ซึ่งสามารถตอบสนองการควบคุมการแพร่ระบาดของเชื้อโควิด ๑๙ ตามมาตรการของรัฐบาลได้ นอกจากนี้บางการศึกษาพบว่าทำให้ผู้ป่วยได้รับยาต่อเนื่อง ไม่ขาดยาและลดจำนวนยาเหลือใช้ที่บ้านได้อีกด้วย (กิตติ อัจฉาภรณ์, ๒๕๖๖)

แนวทางการพัฒนาการส่งยาทางไปรษณีย์

การส่งยาทางไปรษณีย์อาจมีข้อจำกัดบางประการ ตามบริบทของแต่ละโรงพยาบาล ซึ่งเป็นโอกาสในการพัฒนาต่อไป โดยแนวทางในการพัฒนา เช่น การจัดตั้งศูนย์ประสานงานการส่งยาทางไปรษณีย์ ๒๔ ชั่วโมง เพื่อให้ผู้ป่วยสามารถแจ้งปัญหาการส่งยาทางไปรษณีย์ได้ตลอดเวลา การพัฒนาหลากหลาย ให้ข้อมูลการใช้ยาที่ครอบคลุมชัดเจน อ่านง่ายมากขึ้น เพื่อให้ผู้ป่วยอ่านและเข้าใจการใช้ยามากขึ้น การพัฒนาการขนส่ง เพื่อให้สามารถส่งยาที่มีข้อจำกัดต่าง ๆ อาทิ ยาที่ต้องเก็บในอุณหภูมิ ๒ - ๘ องศาเซลเซียส รวมถึงการสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการส่งยาทางไปรษณีย์จากรัฐบาล เพื่อไม่ให้ภาระของผู้ป่วย ถึงแม้สถานการณ์ระบาดของโควิด ๑๙ ในปัจจุบันจะเปลี่ยนแปลงไป แต่การส่งยาทางไปรษณีย์ยังคงดำเนินการอยู่ในหลายโรงพยาบาล นอกจากนี้ยังมีการพัฒนาปรับปรุงการบริการอย่างต่อเนื่อง จึงเห็นได้ว่าการจัดส่งยาทางไปรษณีย์เป็นกระบวนการงานที่เป็นประโยชน์ ใช้ได้จริงสามารถพัฒนาขยายผลไปยังกลุ่มผู้ป่วยที่กว้างขึ้นได้

บรรณานุกรม

- งานโรคติดต่ออุบัติใหม่ กลุ่มพัฒนาวิชาการโรคติดต่อ. (2564). สถานการณ์โรคติดต่อเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) มาตรการสาธารณสุข และปัญหาอุปสรรคการป้องกันควบคุมโรคในผู้เดินทาง.
- แถลงการณ์สำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง การประกาศสถานการณ์ฉุกเฉิน ตามพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548. (25 มีนาคม 2563). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 137 ตอนที่ 24 ก หน้า 1-2.
- รัชฎาพร สุนทรภาส. (2563). การดำเนินตามโครงการส่งยาถึงบ้าน ลดความเสี่ยง เลี่ยงโควิด-19 โรงพยาบาลศรีนครินทร์. *วารสารโรงพยาบาลมหาวิทยาลัยขอนแก่น*, 1(2), 131-142.
- อรรณพ หิรัญดิษฐ์. (2566). ผลการส่งยาทางไปรษณีย์ภายใต้การระบาดใหญ่ COVID-19 ต่อผลลัพธ์การรักษาผู้ติดเชื้อ เอชไอวี/เอดส์ โรงพยาบาลประจวบคีรีขันธ์. *วารสารเภสัชกรรมคลินิก*, 29(3), 189-202.
- นิตยา ดาววงศ์ญาติ. (2566). ความพึงพอใจต่อการจัดส่งยาทางไปรษณีย์และการกักไวรัสในกระแสเลือด ของผู้ติดเชื้อเอชไอวีในสถานการณ์แพร่ระบาดของเชื้อโควิด-19. *วารสารเภสัชกรรมโรงพยาบาล*, 33(2), 144-153.
- กิตติ อชฌาภกรลักษณ์. (2566). ผลงานประกอบการพิจารณาประเมินบุคคล เพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งประเภทวิชาการ ตำแหน่งเภสัชกรชำนาญการ เรื่อง การจัดส่งยาทางไปรษณีย์ของโรงพยาบาลกลางช่วงการแพร่ระบาดของไวรัส COVID-19. สืบค้น 26 พฤษภาคม 2567, จาก https://webportal.bangkok.go.th/user_files/400/3608697464bf73f6325007.98255558.pdf

ผลการตรวจอักขราวิสุทธิ์

Plagiarism Checking Report

Created on 2024-06-09 10:42:04 at 10:42 AM

Print Report

Submission Information

ID	SUBMISSION DATE	SUBMITTED BY	ORGANIZATION	FILENAME	STATUS	SIMILARITY INDEX
3778540	Jun 9, 2024 at 10:38 AM	kuncharee@rtaf.mi.th	กองทัพอากาศ	กฤษณี_บทความ_08 06 67 ส่งอักขราวิสุทธิ์.docx	Completed	0.00%

Match Overview

Show 10 entries

Search:

NO.	TITLE	AUTHOR(S)	SOURCE	SIMILARITY INDEX
No data available in table				

NO.	TITLE	AUTHOR(S)	SOURCE	SIMILARITY INDEX
-----	-------	-----------	--------	------------------

Showing 0 to 0 of 0 entries

First Previous Next Last